

การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

นาย พงศ์พล ว่องเลิศสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

URBAN REHABILITATION OF BANN THUNG INTERSECTION AREA, MUANG DISTRICT,
PHRAE PROVINCE

Mr.Pongpon Vongleasagoon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Architecture Program in Urban Design

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

511096

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

สาขาวิชาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

นาย พงศ์พล ว่องเลิศสกุล

การออกแบบชุมชนเมือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชศรี ภักดีสุขเจริญ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

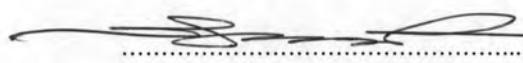

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพนัท ตาปนานนท์)

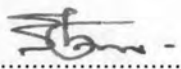
ประธานกรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชศรี ภักดีสุขเจริญ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตติศักดิ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ)

กรรมการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สักกุล)

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

พงศ์พล ว่องเลิศสกุล : การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. (URBAN REHABILITATION OF BAAN THUNG INTERSECTION AREA, MUANG DISTRICT, PHRAE PROVINCE) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชศรี ภักดีสุขเจริญ, 201 หน้า.

ย่านสี่แยกบ้านทุ่งเป็นย่านการค้าเก่าแก่และสำคัญที่สุดของจังหวัดแพร่ กำลังประสบปัญหาภาวะชบเซา เนื่องจากจำนวนลูกค้าที่ลดลงกิจกรรมการค้าขายที่เคยคึกคักตลอดทั้งวันในอดีตหลายส่วนได้ปิดตัวลง เหลือเพียงการซื้อขายเฉพาะในบางช่วงเวลา สภาพทางกายภาพของพื้นที่มีความเสื่อมโทรมเนื่องจากอายุอาคารและการขาดการฟื้นฟูบูรณะอย่างถูกต้องเหมาะสม อาคารบางส่วนถูกปิดตาย รวมทั้งมีพื้นที่ว่างที่ไม่มีการใช้งานและถูกปล่อยให้รกร้าง ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันกับพื้นที่พาณิชยกรรมแห่งใหม่และไฮเปอร์มาร์เก็ตบริเวณชานเมือง

การฟื้นฟูบูรณะย่านพาณิชยกรรมเก่าย่านสี่แยกบ้านทุ่งเป็นหนึ่งในตัวอย่างของการใช้ศาสตร์และศิลป์ของการออกแบบชุมชนเมืองในการสร้างแรงดึงดูดและสภาวะน่าใช้งานให้กับพื้นที่ ภายใต้บริบทของความเป็นสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มคน เวลา และกิจกรรม การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ "มิติทางจินตภาพ" โดยการฟื้นฟูบูรณะองค์ประกอบทางจินตภาพสำคัญเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ "มิติทางกายภาพ" โดยการแก้ไขความเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายการสัญจรทุกระบบภายในและนอกพื้นที่ ปรับปรุงพื้นที่ว่างสาธารณะให้สามารถรองรับกิจกรรมและวิถีชีวิตร่วมสมัย "มิติทางสังคมและเศรษฐกิจ" โดยการสร้างความหลากหลายของประโยชน์การใช้สอยอาคารและที่ดินอย่างเหมาะสมและน่าสนใจ สอดคล้องกับศักยภาพการเข้าถึง รวมถึงการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจโดยการวางแผนการใช้ประโยชน์อาคารและพื้นที่ว่างให้มีความสัมพันธ์กับลำดับศักดิ์ของโครงข่ายการสัญจรทุกระบบ

สาขาวิชา การออกแบบชุมชนเมือง
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5074131125 : MAJOR URBAN DESIGN

KEYWORDS: URBAN REHABILITATION / BANN THUNG / OLD COMMERCIAL AREA

PONGPON VONGLEASAGOON: URBAN REHABILITATION OF BANN THUNG INTERSECTION AREA, MUANG DISTRICT, PHRAE PROVINCE. ADVISOR: ASST.PROF. KHAISRI PAKSUKCHARERN ,Ph.D., 201 pp.

Baan Thung intersection area, an old and important commercial district of Phrae province, has been dilapidated and outdated due to the dwindling number of users. Flourished retail activities in the past have recently been closed down, left opened only some units for irregular transactions. The area's physical condition is now worn down and very much blight due to the age of existing buildings and the lack of proper rehabilitation strategies. There are a lot of underused land plots which have no competitive potentials compared to the new hypermarket and suburban commercial areas.

The rehabilitation of Baan Thung intersection area is one of the examples to employ urban design strategies to create an attractiveness and livability of the old area. Concerning the urban context, the strategies must relate to people, time, activities. The rehabilitation concerns 3 dimensions; the perceptual dimension - by reviving the elements of urban image to revive the place's identity; the physical dimension - by amending the interconnectivity of transport network within and without the area; the socio-economic dimension - by creating the mix characteristics of land use in relation to the accessibility potentials including the revival of the movement economy system in the area.

Field of Study: Urban Design
Academic Year: 2008

Student's Signature.....
Principle Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชศรี ภักดีสุขเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำและส่งเสริมในทุกๆด้านตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตติศักดิ์ ธรรมมาภรพิลาส ที่กรุณาให้แนวคิดและคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งคำแนะนำที่ดีเสมอมาตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพนนท์ ตาปนานนท์ ที่ให้ประเด็นแนวคิดและมุมมองเกี่ยวกับพื้นที่โครงการ

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สัจกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพนนท์ ตาปนานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตติศักดิ์ ธรรมมาภรพิลาส ที่กรุณาสละเวลาอ่านเล่มวิทยานิพนธ์ และร่วมรับฟังการเสนอวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญรูป	ฐ
สารบัญแผนภูมิ	ด
สารบัญแผนที่	ต
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามงานวิจัย	1
1.3 สมมติฐานในงานวิจัย	1
1.4 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	2
1.5 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	2
1.6 วิธีการดำเนินการศึกษา	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การฟื้นฟูบูรณะเมือง (Urban Rehabilitation)	7
2.1.1 ความหมายของการฟื้นฟูบูรณะเมือง	7
2.1.2 ประเภทของการฟื้นฟูบูรณะ	7
2.1.2.1 ที่มาและสาเหตุของการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ศูนย์กลาง	13
2.1.2.2 สรุปสาเหตุของการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ศูนย์กลาง	14
2.1.2.3 ที่มาและสาเหตุของการฟื้นฟูบูรณะเมืองในประเทศไทย	15
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูบูรณะย่านพาณิชยกรรมเก่า	15
2.1.3.1 มิติทางจินตภาพ (Perceptual dimension)	16
2.1.3.2 มิติทางกายภาพ (Physical Dimension)	18
2.2 การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่พาณิชยกรรมเก่า	27
2.2.1 ความหมายของย่านพาณิชยกรรม	27
2.2.2 การเกิดย่านพาณิชยกรรม	28
2.2.3 การเกิดย่านพาณิชยกรรม	28

2.2.4 รูปแบบย่านพาณิชย์กรรมในประเทศไทย	30
2.2.4.1 ย่านการค้าแบบดั้งเดิม (Traditional Sector).....	30
2.2.4.2 ย่านการค้าสมัยใหม่ (Modern Sector).....	30
2.2.5 ที่มาของการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่พาณิชย์กรรมเก่า	31
2.2.5.1 การเปลี่ยนแปลงของย่านพาณิชย์กรรมตามกาลเวลา.....	31
2.2.6 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพื้นที่พาณิชย์กรรมเก่า	32
2.2.7 ผลกระทบจากการค้าปลีกขนาดใหญ่	33
2.2.8 กรณีศึกษาการฟื้นฟูบูรณะย่านพาณิชย์กรรมเก่า	35
2.2.8.1 คลาร์กควีย์ (Clarke Quay)	35
2.2.8.2 โคเวนท์การ์เดน (Covent Garden) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ.....	35
2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
ภาควิชาการวางแผนผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุณทหารลาดกระบัง (2544).....	37
นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ(2545).....	37
ประวิทย์ ลัญจกรกุล (2540).....	38
นิคม ไวยรัชพานิช(2544).....	39
2.4 มาตรการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูบูรณะ	39
2.4.1 ผังเมืองรวมจังหวัดแพร่.....	40
2.4.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	40
2.4.3 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496.....	40
2.4.4 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518	40
2.4.5 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547	41
2.4.6 พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2537.....	41
2.5 โครงการและแผนงานที่มีผลกระทบต่อพื้นที่ศึกษา.....	42
2.5.1 โครงการก่อสร้างถนนสาย ๗5 ผังเมืองรวมเมืองแพร่	42
2.6 สรุปการทบทวนวรรณกรรมเพื่อกำหนดกรอบแนวความคิดในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้าน ทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 พื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่ กับการฟื้นฟูบูรณะ.....	45
3.2 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย	45
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	
4.1 ประวัติและความเป็นมาของพื้นที่.....	53

4.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	56
4.2.1 ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขต	57
4.2.2 สภาพภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ	57
4.2.3 ระบบชุมชนของจังหวัดแพร่.....	58
4.2.4 สภาพสังคมประชากรในเขตเทศบาลเมืองแพร่.....	59
4.2.5 สภาพเศรษฐกิจในเขตเทศบาลเมืองแพร่.....	61
4.2.6 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา.....	62
4.3 สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ.....	64
4.3.1 รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์อาคาร	78
4.3.1.1 ราคาประเมินที่ดินในพื้นที่ศึกษา	82
4.3.1.2 กรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดิน	83
4.3.2 โครงข่ายการสัญจร	85
4.3.2.1 โครงข่ายการสัญจรทางบก.....	85
4.3.2.2 โครงข่ายทางเดินเท้า	87
4.3.2.3 โครงข่ายรถบริการสาธารณะ.....	91
4.3.3 โครงข่ายสาธารณูปการ ในพื้นที่โครงการ	92
4.3.3.1 การศึกษา	92
4.3.3.2 ศาสนา	93
4.3.3.3 การสาธารณสุข	93
4.3.4 สภาพมรดกอาคาร พื้นที่ว่าง และพื้นที่สีเขียว	96
4.3.5 รูปแบบศักยภาพในการมองเห็นและการเข้าถึงพื้นที่ศึกษา	112
4.3.6 รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่โครงการ	116
4.3.7 จินตภาพในพื้นที่ศึกษา	118
4.3.8 กิจกรรมทางสังคม.....	121
4.3.9 กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	124
4.3.9.1 ผลกระทบจากการเกิดพื้นที่พาณิชยกรรมใหม่	128
4.3.10 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา	132
4.4 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของพื้นที่โครงการโดยใช้ SWOT Analysis	134
4.4.1 การวิเคราะห์สภาพประโยชน์การใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์อาคาร.....	135
4.4.2 การวิเคราะห์รูปแบบโครงข่ายการสัญจร	135
4.4.3 การวิเคราะห์ลักษณะมรดกอาคารและพื้นที่ว่าง.....	136
4.4.4 การวิเคราะห์สภาพพื้นที่สีเขียว	136
4.4.5 วิเคราะห์ศักยภาพในการมองเห็นและการเข้าถึงพื้นที่	137
4.4.6 การวิเคราะห์รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่ศึกษา.....	137

4.4.7 การวิเคราะห์จินตภาพในพื้นที่ศึกษา.....	138
4.4.8 การวิเคราะห์สภาพทางสังคม	138
4.4.9 วิเคราะห์สภาพกิจกรรมทางเศรษฐกิจ.....	139
4.4.10 การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว.....	139
4.5 การประเมินสภาพปัญหา ศักยภาพของพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง.....	140
4.5.1 ปัญหาและศักยภาพในมิติทางจินตภาพ	140
4.5.2 ปัญหาและศักยภาพในมิติทางกายภาพ.....	140
4.5.3 ปัญหาและศักยภาพมิติทางสังคมและเศรษฐกิจ	141

บทที่ 5 โปรแกรมการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง

5.1 บทบาท"ในอนาคตของพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่.....	143
5.2 เงื่อนไขหลักการวางแนวทางการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	144
5.3 แนวทางการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	145
5.4 สรุปแนวทางการฟื้นฟูบูรณะย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	151
5.4.1 มิติทางจินตภาพ	151
5.4.2 มิติทางกายภาพ	151
5.4.3 มิติทางสังคมและเศรษฐกิจ.....	152

บทที่ 6 ผังการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง

6.1 แผนและผังแม่บทย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	152
6.1.1 ผังแม่บทการฟื้นฟูบูรณะย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	152
6.1.2 แผนแนวคิดโครงข่ายการสัญจร.....	154
6.1.3 แผนแนวคิดการใช้ประโยชน์อาคาร.....	155
6.1.4 แผนแนวคิดลักษณะมวลอาคารและพื้นที่ว่าง.....	156
6.1.5 แผนแนวคิดพื้นที่สีเขียว.....	156
6.1.5 แผนแนวคิดจินตภาพในพื้นที่ศึกษา.....	157
6.1.6 แผนแนวคิดพื้นที่กิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจ.....	158
6.2 ผังขยายรายละเอียด (ตัวอย่าง) ในพื้นที่โครงการ	159
6.3 ทัศนียภาพย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่ เปรียบเทียบ ก่อน - หลัง การฟื้นฟูบูรณะ	167

บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่.....	172
7.2 ข้อเสนอแนะแนวทางนำไปปฏิบัติ	172
7.2.1 แผนงานการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	173

7.3 การนำผังสู่การปฏิบัติและทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูบูรณะย่านพาณิชยกรรมเก่าในเมืองไทย 178

ภาคผนวก ก สภาพปัจจุบันและข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา	179
ภาคผนวก ข คำปลีกรายย่อยและหอการค้าจังหวัดแพร่ การปรับตัวของคำปลีกท้องถิ่นเพื่อความอยู่รอด	192
รายการอ้างอิง.....	200
ประวัติผู้เขียน	201

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงประเภทของการพัฒนาพื้นที่	9
ตารางที่ 2.1 รายละเอียดของการพัฒนาพื้นที่เมืองชั้นใน	12
ตารางที่ 2.3 การประมาณการยอดขายของร้านค้าปลีกสมัยใหม่	34
ตารางที่ 3.1 วิธีการศึกษาและเครื่องมือที่ใช้ในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	46
ตารางที่ 4.1 ข้อมูล ประชากร คริวเรือน และ หลังคาเรือนรายชุมชน	60
ตารางที่ 4.2 การคาดประมาณประชากรในเขตเทศบาลเมืองแพร่ พ.ศ.2544 -2553	61
ตารางที่ 4.3 จำนวนสถานประกอบธุรกิจการค้าและบริการ ในอำเภอเมืองแพร่	62
ตารางที่ 4.4 เส้นทางคมนาคมภายในจังหวัดแพร่	91
ตารางที่ 4.5 จำนวนนักเรียน ครู/อาจารย์ในโรงเรียนมีสังกัดเทศบาลเมืองแพร่	93
ตารางที่ 4.6 สถานบริการสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองแพร่ พ.ศ. 2547	93
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์อาคาร	136
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์รูปแบบโครงข่ายการสัญจร	136
ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์ลักษณะมวลอาคารและพื้นที่ว่าง	137
ตารางที่ 4.11 วิเคราะห์สภาพพื้นที่สีเขียว	137
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ศักยภาพในการมองเห็นและการเข้าถึงพื้นที่	138
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่ศึกษา	138
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์จินตภาพในพื้นที่ศึกษา	139
ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์สภาพทางสังคม	139
ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์สภาพกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	140
ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว	140
ตารางที่ 7.1สรุปแผนงานการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	173

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.1 พื้นที่ศึกษาย่านสีแยกบ้านทุ่ง	2
รูปที่ 2.1 ขอบเขตพื้นที่เมืองในชั้นต่างๆ	7
รูปที่ 2.2 รูปแบบโครงสร้างทางสัณฐานของเมือง	8
รูปที่ 2.3 ภาพถ่ายทางอากาศเมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส	9
รูปที่ 2.4 arc de triomphe	9
รูปที่ 2.4 arc de triomphe	9
รูปที่ 2.4 arc de triomphe	9
รูปที่ 2.5 Paris, France.....	9
รูปที่ 2.6 ตัวอย่างของการพัฒนาพื้นที่ Urban Reconstruction	10
รูปที่ 2.6.1 ตัวอย่างของการพัฒนาฟื้นฟูเมือง Urban Redevelopment	10
รูปที่ 2.6.2 ตัวอย่างของการฟื้นฟูบูรณะเมือง Urban Rehabilitation: Seattle Center, U.S.A	11
รูปที่ 2.7 ตัวอย่างของการพัฒนาพื้นที่สีน้ำตาล Brownfield Development : Zollverein Coal Mine Industrial Complex	11
รูปที่ 2.8 ตัวอย่างของการปรับปรุงการใช้งาน Adaptive Reuse : Tate Modern Museum.....	11
รูปที่ 2.9 ตัวอย่างของการการฟื้นฟูบูรณะชุมชน Community Rehabilitation	12
รูปที่ 2.10 สภาพเมืองในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม	14
รูปที่ 2.11 องค์ประกอบทางจินตภาพที่ Lynch สรุปว่าเป็นองค์ประกอบ	17
รูปที่ 2.12 แผนที่จินตภาพของ 3 เมืองคือ นครบอสตัน เมืองเจอร์ซีย์ซิตี มลรัฐนิวเจอร์ซีย์และนครลอสแอนเจลิส	18
รูปที่ 2.13 แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างของเมืองระหว่างพื้นที่ว่างกับมวลอาคาร	19
รูปที่ 2.14 ภาพวิเคราะห์แผนที่ภาพและพื้นของกรุงโรมในประเทศอิตาลี.....	20
รูปที่ 2.15 ลักษณะการก่อรูปของชุมชนเมือง	21
รูปที่ 2.16 แสดงศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่ผ่านการมองจากจุดที่แตกต่างกันด้วยวิธีการเขียนด้วยมือ (Point Isovisits)	21
รูปที่ 2.18 การวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่ด้วยโปรแกรม Visual Graph Analysis(VGA)...	21
เปรียบเทียบการเขียนด้วยมือและใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์	21
รูปที่ 2.19 แนวประตูที่เปิดเข้าหาถนน จะทำให้คนในบ้านสามารถกวาดสายตาสอดส่องดูแลกันได้ตั้งแต่หัวถนนจรดปลายถนน	23
รูปที่ 2.20 ตัวอย่างถนนที่มีประโยชน์การใช้อาคารหลากหลายและมีทางเท้าต่อเนื่อง	23
รูปที่ 2.21 ตัวอย่างผังถนนที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ทางสังคมของคนเดินเท้า.....	24
รูปที่ 2.22 ตัวอย่างผังถนนต้องเอื้อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่น่าสบายในการเดินเท้าร่วมเงา.....	24
รูปที่ 2.23 ตัวอย่างผังถนนต้องเอื้อให้เกิดการรับรู้ความต่อเนื่องของผังถนน	25
รูปที่ 2.24 ตัวอย่างถนนที่อาคารริมถนนมีองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ทำให้เกิดแสงเงา	25

รูปที่ 2.25 ตัวอย่างถนนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของถนนแต่ละเส้น	25
รูปที่ 2.26 คลาร্কคีย์ ประเทศสิงคโปร์ (Singapore's 100 Historic Places)	35
รูปที่ 2.27 โควนธ์การเดนทีในปัจจุบัน	36
รูปที่ 2.28 ถนนสาย ซ 5 ผังเมืองรวมเมืองแพร่	43
รูปที่ 4.1 แสดงผังเมืองเก่ารูปหอยสังข์	53
รูปที่ 4.2 ประตุมืองแพร่ ก่อน พ.ศ 2440	54
รูปที่ 4.3 คู่มเจ้าหลวงเมืองแพร่ ก่อน พ.ศ.2440 (ล่าง) ปัจจุบันปรับเปลี่ยนเป็นพิพิธภัณฑ	56
รูปที่ 4.4 เจ้าพิริยะเทพวงศ์ เจ้าเมืองแพร่องค์สุดท้าย	56
รูปที่ 4.5 วัดจอมสวรรค์ หรือวัดจองเหนือหลักฐานที่เหลืออยู่ของชุมชนเงี้ยว	56
รูปที่ 4.6 วัดต้นธง หรือวัดจองใต้ หรือวัดเงี้ยว ปัจจุบันถูกรื้อและสร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด	56
รูปที่ 4.7 แสดงตำแหน่ง อ.เมือง จ.แพร่	57
รูปที่ 4.8 ลำดับชุมชนของจังหวัดแพร่	59
รูปที่ 4.9 ตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	64
รูปที่ 4.10 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน อ.เมือง จ.แพร่	64
รูปที่ 4.11 สภาพพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	64
รูปที่ 4.12 สภาพถนนเจริญเมืองในอดีต	65
รูปที่ 4.13 สภาพถนนเจริญเมืองปัจจุบัน(2551)	65
รูปที่ 4.14 สภาพถนนเจริญเมืองในอดีต	65
รูปที่ 4.16 บริเวณแยกสี่น้ำคือในอดีต	65
รูปที่ 4.17 บริเวณสี่แยกน้ำคือ (2551)	65
รูปที่ 4.18 สภาพพื้นที่โครงการในเขตชุมชนน้ำคือ (บ้านน้ำคือสายตลาด)	72
รูปที่ 4.19 สภาพพื้นที่โครงการในเขตชุมชนน้ำคือ (บ้านน้ำคือสายตลาด)	73
รูปที่ 4.20 สภาพพื้นที่โครงการในเขตชุมชนเหมืองหิน - ต้นธง	73
รูปที่ 4.21 สภาพพื้นที่โครงการในเขตชุมชนเหมืองหิน - ต้นธง	74
รูปที่ 4.22 สภาพพื้นที่โครงการในเขตชุมชนชัยมงคล	75
รูปที่ 4.23 สภาพพื้นที่โครงการในเขตชุมชนชัยมงคล	76
รูปที่ 4.24 สภาพพื้นที่โครงการในเขตชุมชนเหมืองหิน - พัฒนา	77
รูปที่ 4.25 ผังเมืองรวมจังหวัดแพร่ 2550	78
รูปที่ 4.26 สภาพกิจกรรมการใช้ที่ดินในพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	79
รูปที่ 4.27 ถนนสายประธาน(ถนนยันตรกิจโกศล)ในพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	86
รูปที่ 4.28 ถนนหลักในพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	86
รูปที่ 4.29 สภาพถนนย่อยในพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	87
รูปที่ 4.30 สภาพทางเดินเท้าในพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	90
รูปที่ 4.31 สภาพการจอดรถยนต์ริมถนนในพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	90

รูปที่ 4.32	รถสองแถวจากต่างอำเภอและสภาพคิวรถสองแถวในพื้นที่ศึกษา	92
รูปที่ 4.33	วินมอเตอร์ไซด์และคิวรถสามล้อถีบในพื้นที่ศึกษา.....	92
รูปที่ 4.34	พื้นที่ว่างสำหรับกิจกรรมนันทนาการ (พื้นที่ถนนเจริญเมือง)	100
รูปที่ 4.35	พื้นที่ถนนเจริญเมืองช่วงเวลากิจกรรมถนนคนเดิน	100
รูปที่ 4.36	พื้นที่สวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติ	101
รูปที่ 4.37	กำแพงเมืองและคูเมืองเก่าจังหวัดแพร่	101
รูปที่ 4.38	พื้นที่สวนสาธารณะประตูใหม่	102
รูปที่ 4.39	พื้นที่สวนสาธารณะประตูมาร	102
รูปที่ 4.40	สภาพไม้กระดางในบริเวณพื้นที่โครงการ	102
รูปที่ 4.41	พื้นที่โล่งที่ขาดการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ รอบบริเวณพื้นที่ศึกษา	103
รูปที่ 4.42	สภาพพื้นที่และอาคารที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ในบริเวณพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง	105
รูปที่ 4.43	สภาพพื้นที่ที่มีการรื้อถอนอาคารในพื้นที่โครงการ	106
รูปที่ 4.44	อาคารเก่าที่ไม่มีการใช้งานเป็นอาคารที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 50 ปีขึ้นไป	106
รูปที่ 4.45	อาคารเก่าที่ไม่มีการใช้งานเป็นอาคารที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 50 ปีขึ้นไป	106
รูปที่ 4.46	อาคารใหม่ที่ไม่มีการใช้งานเป็นอาคารที่มีอายุการใช้งานไม่เกิน 50 ปี	107
รูปที่ 4.47	สภาพอาคารคอนกรีตเก่าในบริเวณพื้นที่โครงการ	108
รูปที่ 4.48	สภาพอาคารไม้เก่าในบริเวณพื้นที่โครงการ	108
รูปที่ 4.49	บริเวณถนนสายหลักและสายรอง	115
รูปที่ 4.50	บริเวณโดยรอบสี่แยกเหมืองหิน	115
รูปที่ 4.51	สถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมล้านนา	116
รูปที่ 4.52	สถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก.....	116
รูปที่ 4.53	สถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจีน.....	117
รูปที่ 4.54	สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ (ยุคโมเดิร์น).....	117
รูปที่ 4.55	พื้นที่หน้าร้านรูปแบบหนึ่งของพื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมในพื้นที่โครงการ	122
รูปที่ 4.56	สภาพตลาดสดบ้านทุ่ง	125
รูปที่ 4.57	สภาพตลาดสดแพร่ปรีดา	125
รูปที่ 4.58	สภาพตลาดสดชมพู่มิ่ง	126
รูปที่ 4.59	ตลาดออร์ทัย	126
รูปที่ 4.60	ร้านทองต่างๆในพื้นที่ศึกษา	127
รูปที่ 4.61	ธนาคารต่างๆในพื้นที่ศึกษา	127
รูปที่ 4.62	ตลาดสดบ้านทุ่ง (ภายในตัวตลาด)	127
รูปที่ 4.63	สภาพพื้นที่พาณิชย์กรรมใหม่ในจังหวัดแพร่ (ย่านกาดน้ำทอง)	128
รูปที่ 4.64	ห้างบิ๊กซี สาขาจังหวัดแพร่.....	128
รูปที่ 4.65	ห้างเทสโก้โลตัส สาขาจังหวัดแพร่.....	128

รูปที่ 4.66 วัดจอมสวรรค์ อธิพิลสถาปัตยกรรมพม่า	133
รูปที่ 4.67 อาคารเก่าบางส่วนที่ปิดร้างไม่มีการใช้งานในบริเวณพื้นที่ศึกษา	133
รูปที่ 4.68 อาคารเก่าที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้	133
รูปที่ 4.69 สภาพตลาดสดบริเวณย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	140
รูปที่ 4.70 สภาพกายภาพทั่วไปของย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	141
รูปที่ 4.71 สภาพอาคารพาณิชย์ในพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง	141
รูปที่ 4.72 ย่านพาณิชย์กรรมแห่งใหม่และไฮเปอร์มาร์เก็ตบริเวณชานเมือง อ.เมือง จ.แพร่	141
รูปที่ 5.1 สภาพทางเดินเท้าหน้าอาคารพาณิชย์เก่าบนถนนเจริญเมือง	149
รูปที่ 5.2 รูปแบบแนวทางการฟื้นฟูบูรณะรูปแบบทางเดินเท้าหน้าอาคารพาณิชย์เก่าบนถนนเจริญเมือง	149
รูปที่ 5.3 รูปแบบแนวทางการฟื้นฟูบูรณะทางเดินเท้าในพื้นที่ชุมชน	150
รูปที่ 6.1 รูปแบบถนนสายหลัก-รอง และจุดข้ามถนน หลังการฟื้นฟูบูรณะ (สี่แยกบ้านทุ่ง)	155
รูปที่ 6.2 รูปแบบถนนเจริญเมืองและจุดข้ามถนน หลังการฟื้นฟูบูรณะ	155
รูปที่ 6.3 ตำแหน่งพื้นที่สี่แยกบ้านทุ่งและวัดต้นธง (D1)	159
รูปที่ 6.4 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง (D1) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	159
รูปที่ 6.4ก ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง (D1) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	160
รูปที่ 6.5 พื้นที่ชุมชนเหมืองหิน - ต้นธง (D2)	161
รูปที่ 6.6 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง (D2) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	161
รูปที่ 6.7 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง (D2) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	162
รูปที่ 6.8 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง (D2) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	163
รูปที่ 6.9 ตำแหน่งพื้นที่ถนนเจริญเมือง (D3)	163
รูปที่ 6.10 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง (D3) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	164
รูปที่ 6.11 บริเวณพื้นที่อาคารเก็บสินค้า (D4)	165
รูปที่ 6.12 ทศนิยมภาพบริเวณพื้นที่อาคารเก็บสินค้า (D4) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	165
รูปที่ 6.13 ทศนิยมภาพบริเวณพื้นที่อาคารเก็บสินค้า (D4) หลังการฟื้นฟูบูรณะ	166
รูปที่ 6.14 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง เปรียบเทียบ ก่อน - หลัง การฟื้นฟูบูรณะ	167
รูปที่ 6.15 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง เปรียบเทียบ ก่อน - หลัง การฟื้นฟูบูรณะ	168
รูปที่ 6.16 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง เปรียบเทียบ ก่อน - หลัง การฟื้นฟูบูรณะ	170
รูปที่ 6.17 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง เปรียบเทียบ ก่อน - หลัง การฟื้นฟูบูรณะ	170
รูปที่ 6.18 ทศนิยมภาพย่านสี่แยกบ้านทุ่ง เปรียบเทียบ ก่อน - หลัง การฟื้นฟูบูรณะ	171

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย	44
แผนภูมิที่ 3.1 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย	45
แผนภูมิที่ 5.1 กรอบแนวคิดโปรแกรมการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	142

สารบัญแนบที่

	หน้า
แผนที่ 1.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา: เขตเทศบาลเมืองแพร่	3
แผนที่ 2.1 แนวโครงการถนนสาย ข 5 ผังเมืองรวมเมืองแพร่	42
แผนที่ 4.2 ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณพื้นที่ศึกษา	67
แผนที่ 4.3 ภาพถ่ายทางอากาศในแต่ละช่วงเวลาของพื้นที่โครงการ	68
แผนที่ 4.4 ภาพถ่ายทางอากาศในแต่ละช่วงเวลาของพื้นที่โครงการ	69
แผนที่ 4.5 การใช้ประโยชน์อาคารในพื้นที่ศึกษา (เทศบาลเมืองแพร่)	70
แผนที่ 4.6 ขอบเขตชุมชนในเขตเทศบาล	71
แผนที่ 4.7 พื้นที่โครงการในเขตชุมชนน้ำคือ (บ้านน้ำคือสายตลาด)	71
แผนที่ 4.8 พื้นที่โครงการในเขตชุมชนเหมืองฮิต-ตันธง	73
แผนที่ 4.9 พื้นที่โครงการในเขตชุมชนชัยมงคล (12)	75
แผนที่ 4.10 พื้นที่โครงการในเขตชุมชนเหมืองฮิต -พัฒนา (15).....	76
แผนที่ 4.11 การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ	80
แผนที่ 4.12 การใช้ประโยชน์อาคารในพื้นที่โครงการ	81
แผนที่ 4.13 แสดงตำแหน่งราคาประเมินที่ดินในพื้นที่โครงการ	82
แผนที่ 4.14 กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงขนาดใหญ่ในพื้นที่โครงการ	84
แผนที่ 4.15 โครงข่ายการสัญจรในพื้นที่ศึกษา.....	88
แผนที่ 4.16 โครงข่ายการสัญจรในพื้นที่โครงการ	89
แผนที่ 4.17 โครงข่ายสาธารณูปการในพื้นที่ศึกษา	95
แผนที่ 4.18 แสดงสิ่งปลูกสร้างช่วงก่อนปี 2546 และหลังปี 2546 พื้นที่เทศบาลเมืองแพร่.....	96
แผนที่ 4.19 เปรียบเทียบสิ่งปลูกสร้างช่วงก่อน -หลัง ปี 2546 ในพื้นที่ศึกษา.....	97
แผนที่ 4.20 มวลอาคารและที่ว่างในพื้นที่ศึกษา	98
แผนที่ 4.21 พื้นที่ว่างและมวลอาคารในพื้นที่ศึกษา.....	98
แผนที่ 4.22 โครงข่ายสาธารณูปการในพื้นที่ศึกษา	104
แผนที่ 4.23 ประเภทอาคารในพื้นที่โครงการแยกตามจำนวนชั้น	109
แผนที่ 4.24 ประเภทอาคารในพื้นที่โครงการแยกตามประเภทของวัสดุก่อสร้าง	110
แผนที่ 4.25 ผังสนามทัศนียภาพพื้นที่โครงการ	113
แผนที่ 4.26 ผังสนามทัศนียภาพเส้นทางสัญจรในพื้นที่โครงการ	115
แผนที่ 4.27 จินตภาพในพื้นที่ศึกษา	120
แผนที่ 4.28 ตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมทางสังคมรูปแบบต่างๆในพื้นที่โครงการ	123
แผนที่ 4.29 ตำแหน่งพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจในพื้นที่ศึกษา	129
แผนที่ 4.30 ตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมในช่วงเวลาต่างๆในพื้นที่โครงการ.....	130
แผนที่ 4.31 ตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมในช่วงเวลาต่างๆในพื้นที่โครงการ.....	131

แผนที่ 5.1	ผังแนวคิดการฟื้นฟูบูรณะโครงข่ายการสัญจรและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	145
แผนที่ 5.2	ผังแนวคิดการฟื้นฟูบูรณะการใช้ประโยชน์อาคาร	145
แผนที่ 5.3	พื้นที่ว่างเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูบูรณะการเชื่อมต่อภายในพื้นที่โครงการ (ส่วนพื้นที่ชุมชนพักอาศัย) .	146
แผนที่ 5.4	แนวคิดการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ว่างเพื่อการใช้เป็นโครงข่ายการเชื่อมต่อพื้นที่กิจกรรม	146
แผนที่ 5.5	แนวคิดการฟื้นฟูบูรณะการใช้ประโยชน์อาคาร	148
แผนที่ 6.1	ผังแม่บทการฟื้นฟูบูรณะย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่	153